

Oponentský posudek bakalářské práce
Aleksandry Chernykh
„Integrace ukrajinských migrantů do české společnosti
prostřednictvím manželství s Čechem/Češkou“.

Předložená diplomová práce je věnována fenoménu integrace imigrantů, především roli smíšených manželství v tomto mnohodomenzionálním procesu. Toto téma považuji za zajímavé, aktuální a poměrně nové pro českou sociologii.

Během přípravy bakalářské práce se autorka opírala o dostatečné množství zdrojů, včetně zahraniční literatury a obecnějších metodologických příruček, které (až na níže poukázané příklady) vesměs správně v textu citovala. Poněkud vážnější výhradou k použití pramenů považuji zejména použití tzv. „nepřímých“ citací pro práci F. Heckmanna¹ s odkazem na internetový článek B. Tollárové na str. 9, nebo naprosto neidentifikovatelný odkaz [1994] na též stránce. Také autorce velmi vytykám opomenutí z hlediska tématu práce velmi relevantních textů Nešporové, Kuchařové, Horákové a Barši², přičemž velká část analytických výsledků v předložené bakalářské práci jsou fakticky shodné s výsledky těchto již dříve publikovaných textů.

V úvodu autorka tvrdí, že se zaměřuje výhradně na identifikační dimenzi integrace s odkazem na Heckmannův koncept čtyř dimenzí integrace, který si ovšem velmi nekritický přebírá do svého pojmového aparátů. Zde je podle mého názoru opomíjeno zejména to, že individuální identita často není dána příslušností k jedné skupině, ať už vymezené na jakémkoliv základu, ale naopak je výsledkem souběžné příslušnosti k celé řadě sociálních skupin.

Součástí migrantovy identity tedy může být příslušnost ke společnosti v zemi původu a zároveň i k hostitelské společnosti. Oceňuji snahu zohlednit transnacionální perspektivu, ale v této práci se autorka bohužel spokojila s pouhým konstatováním toho, že podle „transnacionálního paradigmatu imigrant může být integrován nejenom v usazení, ale i v pohybu“ (str.10); zatímco v analytické části už tento koncept příliš nerozebírá, ale řeší spíše problém toho, zda se dotyčný respondent cítí blíže k Ukrajině nebo k České republice.

Souhlasím s tvrzením že znalost kontextu a důvodů odchodu migranta ze země původu je poměrně důležitým předpokladem pro pochopení identifikačního rámce migranta. Přesto mi přijde rozbor důvodu odchodu (obzvláště těch, kteří nejsou spojené s rodinnou situací) zbytečně podrobný, a nepřináší žádné nové poznatky. Bylo by vhodné, aby autorka během obhajoby lépe vysvětlila proč

---

¹ Jedna se evidentně o titul - HECKMANN, F. (1999): Integration policies in Europe: National differences and/or convergence? EFFNATIS Working paper 28. European Forum for Migration Studies, Institute at the University of Bamberg. November 1999.

² Jedna se o následující tituly:

Nešporová O. 2007 *Rodiny přistěhovalců I*. Praha: VÚPSV

Nešporová, O., V. Kuchařová. 2009 *Rodiny přistěhovalců II*. Praha: VÚPSV

Horáková M., P. Bareš. 2009 „Integrační funkce rodiny v procesu migrace. Hlavní zjištění projektu Interface“ *Fórum sociální politiky* 5/2009 - Zajímavé ale je že v textu autorka zmiňuje mezinárodní výzkumný projekt INTERFACE v rámci kterého tato stať vzniklá.

v této části na st. 14 tvrdí že v případě „útěku od problému v manželství“ a „touhy po nových zkušenostech“ není potřeba u dotyčných imigrantů „pátrat po důvodech jako takových“. Podle mého názoru právě manželské problémy v minulosti řešené odchodem do cizí země mohou být velmi relevantní pro pochopení rodinného chování a například větší odtrženosti dotyčné respondentky od „minulého života“.

Je chvályhodné že autorka používala přímé citace respondentů, náležitě identifikovala své informátory a v příloze uvedla tabulku s jejich základními charakteristiky. Některé citáty použité v textu ovšem působí neúplně a na některých místech dokonce nepodporují autorčinu interpretaci. Například na str. 25 kde autorka tvrdí že manželství bylo rozhodujícím faktorem pro setrvání v ČR výpověď respondentky Světlany začíná slovy „jinak by tady asi také zůstala...“. V dalším citátu použitém na uvedené stránce pro ilustraci vlivu manželství respondentka Polina doslova tvrdí, že vliv jejího manželství na vztah k Ukrajině není důležitý. Bylo by dobré tento použitý citát v textu náležitě okomentovat.

Analytická část by se určitě dala vhodněji strukturovat. Je poněkud matoucí, že podkapitoly 4.1 - 4.3 mají každá vlastní závěr, zatímco stěžejní podkapitola 4.4 *Život před a po manželství v ČR* je rozdělena do částí *Ubytování, Český jazyk, Zaměstnání a Volný čas*, ale nemá žádný dílčí závěr, poté následuje závěr celé práce.

Otázkou také je zda získání „normální a legální“ práce pro respondentku Oksanu (str.20) v důsledku manželství v občanem ČR lze považovat za projev identifikační dimenze integrace. Použijeme-li citovaný koncept Heckmanna můžeme spíše hovořit o vlivu na tzv. strukturální dimenzi, který se projevuje v usnadnění legálního přístupu na trh práce (bez nutnosti žádat o pracovní povolení) v důsledku změny typu pobytu.

Přes výše zmíněné výhrady tato bakalářka na mně působí jako hodnotná a samostatně provedená výzkumná a analytické práce. Doporučuji tuto práci k obhajobě a navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

V Praze, dne 4. 6. 2010

Yana Leontiyeva